

Prinsipper for betaling av avfall hent hjemme og levert på gjenvinningsstasjon

Prinsipper for betaling av husholdningsrenovasjon

Husholdningsrenovasjon er etter forurensingsloven en tjeneste som skal gå til selvkost. Betalingen er løst ved et gebyr alle abonnenter betaler for avfallet som hentes hjemme og betaling for å levere restavfall på gjenvinningsstasjonene. Prisen for avfallet som hentes hjemme avhenger av størrelsen på restavfallsbeholderen. Målsettingen med denne ordningen er å redusere restavfall og få mer av avfallet til materialgjenvinning. Regionen er helt på topp nasjonalt når det gjelder lite mengde restavfall. Det var et av hovedmålene i avfallsplanen for 2013-2020, og man må anta at prinsippene for prising har bidratt til måloppnåelse.

Noen kommuner/selskaper har gått over til en betalingsløsning for henting hjemme som varierer mer enn i vår region. Én andel av renovasjonsgebyret er fast og én andel av renovasjonsgebyret er variabel avhengig av om abonnenten bestiller oftere tømming enn standard eller abonnenten betaler etter vekt.

Større mulighet til å påvirke sitt eget renovasjonsgebyr kan ha flere positive effekter:

- Mindre restavfall om gebyret fortsatt styres av mengden restavfall
- Færre halvfulle beholdere om gebyret styres av antall tømminger, dvs. mindre kjøring

Foreløpig har ikke Sirkula teknologi som muliggjør noen av de ovennevnte forbedringene, men teknologi for identifisering av beholder mot abonnent er under utprøving og renovasjonsbilene har vekt. I løpet av perioden forventes det å komme forslag til en mer variabel prising for henting hjemme.

Når det gjelder betaling for levering av avfall på gjenvinningsstasjonene, er det forskjellige løsninger rundt i landet.

Betaling for å komme inn på gjenvinningsstasjonen

I 2019 passerte over 350.000 biler inn på gjenvinningsstasjonene. Dersom kunden måtte betale hver gang de ankom gjenvinningsstasjonen, antar vi at antall passeringer ville blitt redusert. Kundene ville samlet mer avfall før han reiste til gjenvinningsstasjonen, hvilket ville ha en positiv miljø- og klimaeffekt. Samtidig er det en risiko for at mindre avfall ble levert til godkjent mottak. F.eks. leveres det mye hageavfall til gjenvinningsstasjonene i vår region i forhold til gjennomsnittet i landet, noe som bl.a. kan skyldes at det er en god dekning av gjenvinningsstasjoner og åpningstider, samt at det er gratis å levere. Antar vi en halvering av antall passeringer i forhold til 2019 til en pris på 100 kr pr. gang, ville det gitt en inntekt på 17,5 mill. kr, som det generelle gebyret kunne reduseres med. I det tilfellet måtte man også diskutere om betaling for restavfall skal være som i dag.

Delvis betaling for å komme inn på gjenvinningsstasjonen

Noen steder får kundene komme inn gratis f.eks. 6 ganger pr. år og må så betale pr. passering. Den viktigste effekten er mindre kjøring, som igjen har positiv effekt på klima- og miljø.

Betaling for enkelte avfallstyper f.eks. treverk

Horisont IKS på Gjøvik har innført betaling for treverk, kr 200 pr. m³ (minstepris kr 70,-).

Begrunnelsen er at treverk, selv om det kommer fra husholdningene, ikke er å regne som husholdningsavfall. I vår region er det ca 35.000 m³ retur trevirke pr år.

Alt gratis, også restavfall

Det har blitt foreslått å la all levering av avfall til gjenvinningsstasjonene være gratis. Det ville føre til en enklere drift. Imidlertid tror vi at det ville føre til at det blir mer restavfall, som er i motsetning til materialgjenvinnings- og ombruksmålene

Drøfting

Gjenvinningsstasjonene er den største suksessen både i forhold til oppnåelse av miljømål og der hvor Sirkula scorer best når det gjelder kundetilfredshet. Prinsippet med gratis adgang og i ulik grad betaling for restavfall har vært praktisert siden gjenvinningsstasjonene åpnet i 1995. Prinsippet medfører at det meste av kostnadene for gjenvinningsstasjonene fordeles på alle abonnenter ut fra antall innbyggere i hver enkelt kommune.

Vi vil anta at en betaling for adgang til gjenvinningsstasjonene vil føre til mindre besøk, mindre trafikk som er positivt for klima- og miljø. Samtidig antar vi at mindre besøk vil føre til at mer avfall kommer på avveie og lavere kundetilfredshet.

Flere av avfallstypene som leveres på gjenvinningsstasjonene skal være gratis å levere. For eksempel elektroavfall og farlig avfall. Det styres av blant annet produsentansvarsordninger. Betaling for enkelte avfallstyper utover dette, vil føre til en riktigere fordeling av kostnadene – forurensere betaler. Vår oppfatning er imidlertid at innføring av en ordning med betaling for enkelte typer avfall, bør innebære at alt avfall som ikke skal være gratis enten betales for eller at kunden får betalt, avhengig av markedet for sekundære råvarer. I framtiden er dette et tenkelig betalingsprinsipp. Det vil føre til behov for investeringer på gjenvinningsstasjonene og utvikling av teknologiske løsninger, da alle avfallstyper bør veies som grunnlag for betaling.

På kort sikt anbefaler vi å fortsette med dagens praksis, hvor volumet restavfall bestemmer prisen for kunden. Vi antar at det er best for å nå materialgjenvinnings- og ombruksmålene, og er et prinsipp kundene er fornøyd med.

Sirkula IKS

5.8.2020